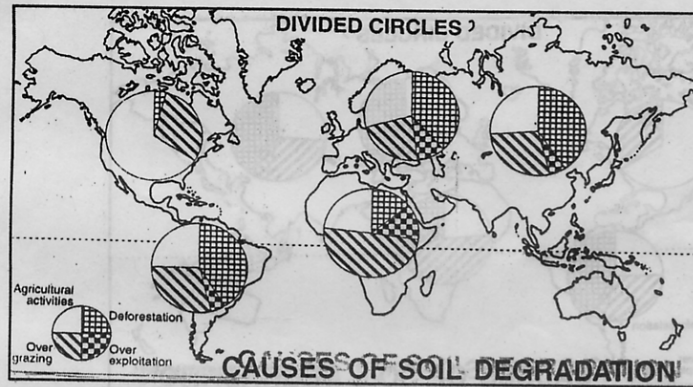

- N. B.** 1) Question 1,2,3 are compulsory.
 2) Attempt any two from the test.
 3) Figures to the right indicate full marks.
 4) Draw maps and diagrams wherever necessary.

Q.1 Study the following map and answer the following questions :

5

- 1) Name the country in which there is maximum soil erosion by agricultural activities.
- 2) Which country has maximum soil erosion by deforestation.
- 3) What is the approximate percentage of soil degradation by over-grazing in Africa ?
- 4) Which continent has the maximum soil degradation by over exploitation ?

Q.2 Write short any two of the following :

10

- i) Components of physical environment
- ii) Eco- friendly technology
- iii) Main causes of poverty
- iv) Rain water harvesting
- v) Occupational structure of population.

Q.3 Give reasons for any three of the following :

15

- i) Sustainable development is the need of the day.
- ii) Developing countries need to check their population growth.
- iii) Consumption pattern resources is uneven in the world.
- iv) Water is not evenly available over the globe.
- v) Resources are important for economic development.

Q.4 Explain how technological application has brought about environmental disorder.

10

Q.5 What are ' green movements'? How far are they successful in India ? Why ?

10

Q.6 Account for the uneven growth of population in the world.

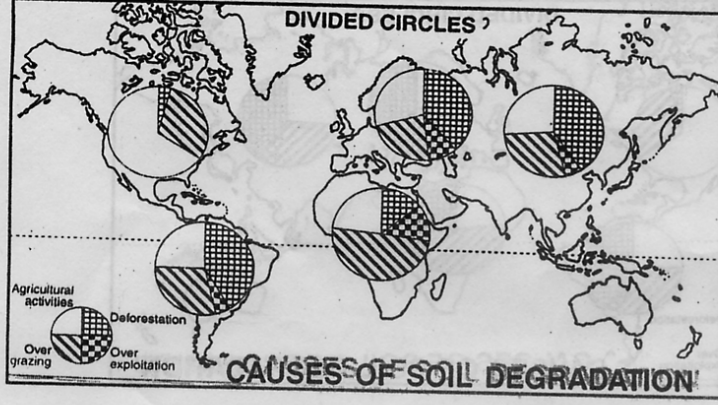
10

Q.7 Write a note on " Global distribution of water "

10

- सुचना : १) प्रश्न क्र. १, २ व ३ अनिवार्य आहेत.
 २) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
 ३) उजवीकडील ठळक आकडे प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ४) आवश्यक त्या ठिकाणी आकृत्या व नकाशे काढा.

प्र. १ खालील नकाशाचा अभ्यास करून त्यावर आधारित विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या. ५

- १) शेती व्यासायामुळे जिथे मोठ्या प्रमाणात मृदेची धूप होते त्या देशांची नावे सांगा.
 २) कोणत्या देशात निर्वनिकरणामुळे अधिक मृदेची धूप झाली आहे.
 ३) चराऊ कुरणांच्या अतिवापरामुळे आफ्रिकेतील मृदेच्या हासाची टक्केवारी काय आहे.
 ४) मृदेच्या अतिवापरामुळे कोणत्या खंडात मृदेचा अधिक न्हास झालेला आहे.

प्र. २ टिपा लिहा. (कोणत्याही २)

- १) प्राकृतिक पर्यावरणाचे घटक
 २) पर्यावरणास अनुकूल तंत्रज्ञान
 ३) दरिद्र्याची प्रमुख कारणे.
 ४) पर्जन्य जलाचे संवर्धन
 ५) लोकसंख्येची व्यवसाय रचना

प्र. ३ कारणे लिहा. (कोणतेही ३)

- १) निरंतर विकास ही काळाची गरज आहे.
 २) विकसनशिल राष्ट्रांनी त्यांच्या लोकसंख्या वाढीवार नियंत्रण ठेवण्याची गरज आहे.
 ३) जगातील साधन संपत्तीच्या वापराचे प्रमाण असमान आहे.
 ४) पृथ्वीवर पाणी सारख्या प्रमाणात सर्वत्र उपलब्ध होत नाही.
 ५) आर्थिक विकासासाठी साधन संपदा महत्त्वाची असते.

प्र. ४ तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे पर्यावरणास अस्थिरता कशी येते स्पष्ट करा. १०

प्र. ५ हरित चळवळी म्हणजे काय ? भारतमध्ये त्या किती प्रमाणात यशस्वी झाला ? व का ? १०

प्र. ६ जगातील असमान लोकसंख्या वाढीचा वृत्तसंत द्या.

प्र. ७ पृथ्वीवरील पाण्याचे वितरण यावर सविस्तर टिप लिहा. १०